

Deljana Maneva
HATODIK UJJ

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

Deljana Maneva

HATODIK UJJ

Fordította
Krasztev Péter

TYPOTEX

Az Európai Unió társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Деляна Манева: *Шестият пръст*

Сиела Норма АД, София, 2021.

© Delyana Maneva, 2021

Hungarian translation © Krasztev Péter, 2025

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2025

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

ISBN 978 963 493 329 8

ISSN 2064-2989

ELSŐ RÉSZ

CSONKOLÁS

I.

Ez is csak egy olyan meló, mint a többi. Merő formalitás. Pont így mondta Heinrich. Márpedig neki lehet adni a szavára. Na jó, ez a legkínosabb meló, amit valaha is el kellett végeznem. Eddig. Még csak tizenhat vagyok, és isten se tudja, milyen szarságok várnak még rám az életben. Az se kizárt, hogy még a startvonalnál sem tartunk. Pedig most aztán semmi okom panaszra. Már ami a szarságot illeti.

De nem is, hülyeség. Semmi bajom nem lehet, ha Heinrich utasításait követem. Minden kínos helyzetből ki fogok keveredni. Könnyedén és lazán suhanok majd, magabiztosan és stabilan, pontosan úgy, ahogy Heinrich a Szófiában bérelt BMW-t vezeti. Hátradőlök az ülésben, és a műszerfalra sandítok. Százhetven per óra, kicsit túltolja a szűk és kátyús kétsávos úton, másfelől viszont mennyivel hajtana az ember egy BMW-t? Az út kanyarog, de a kanyarokat szinte meg se érezni. Heinrich tudja, mit csinál. Egy fekete terepjáró húz el mellettünk, és leelőz. Mennyivel csapatja ez, kétszázzal? Itt tutira nincs sebességkorlátozás. WILLKOMMEN a vadnyugaton.

– Jól vagy? – vet rám Heinrich egy pillantást, majd újra az útra szegezi a tekintetét.

– Ja – kamuzom be lelkesen.

– Ha találunk egy megfelelő szakaszt, átadhatom, hogy vezess egy kicsit.

– Király!

– De majd utána. Előbb végezzük el a dolgunkat.

Normál esetben egy ilyen felajánlástól eldobtam volna az agyam. Most azért nem. Előveszem az iPhone-omat, amit Heinrichtől kaptam ajándékba. Ne nyomjak rá valamelyik játékra? Sok kedvem nincs hozzá. Astrid küldött egy sírós kiscicát I MISS YOU szöveggel. Asszem, puszikkal kéne erre felelnem. Őszintén szólva semmi kedvem végigböngészni az egész agyhalott matricás galériát. Egyikre se lenne erőm rányomni. Ráadásul, szerencsére, elment a térerő. Heinrich kicsit visszavesz a sebességből, és óvatosan megkerül egy ócskavassal megrakott szekeret. A cigányok tekintete leköveti a mozgásunkat, közben a ló lomha ügetés közben kiszarja magát, sárgás rakásokat hagyva maga után az úton. Tessék, ez egy megfelelő metafora a hangulatomra.

Tudtam én, tudtam, hogy a baj egy nap utolér! Inkább előbb, mint utóbb. Olyan, mintha az embernek kinőtt volna egy hatodik lábujja. Nem nagy dráma, nem fáj, nem halálos. Lehet, hogy sokáig észre se veszik a problémát, mert a drága edzőcipő eltakarja. Oké, a közvetlen környezeted tudja. És a többiek? Bármikor előfordulhat, hogy le kell vetköznöd a strandon, és akkor fény derül a titkodra. A barátaid talán úgy tesznek, mintha észre se vennék, vagy kicsit ugratnak, de te azért látni fogod. Közvetlen közelről. Nem a te hibád, de kínos. Elcseszett genetika. Nyilván van

rá megoldás. Amputáció. Nyissz, és annyi! Megvált egy darabkától, amellyel együtt születél; alkotórészed, de semmi haszna. Vajon emlékezni fogsz rá azután is? Hát, talán. Egy kicsit.

Még mielőtt valaki torzszülöttnek gondolna, szeretném tisztázni, hogy nincs hat ujjam. A probléma az apám.

Épp hozzá tartunk. Oda indultunk. Egy szakadt kisvárosba, úgy száz kilométerre Szófiától. Ott él az apja házában, amit annak idején ő is az apjától örökölt. Elég szánalmasan éldegél, tisztára, mint egy csöves. Munkanélküli. Alkesz. Annak idején járt neki a rokkantnyugdíj, mert „epilepsziával és/vagy skizofréniával” diagnosztizálták. De aztán megvonták tőle a juttatást, mert nem járt el a rendszeres orvosi vizsgálatokra. Abból tartja fenn magát, hogy időnként leveszi a helyi vállalkozó unokaöccsét egy százásra. Közben eladogatja a házát: apránként, szobáról szobára vásárolja fel tőle egy távoli nagybácsi. A rokonság időről időre visz neki ételt és ruhát. A ruhát eladja, hogy szeszhez jusson. Évekkel ezelőtt lekapcsolták az áramát. Télen a szomszédoktól lopja a fát. Úgy tizenhárom éve váltak el anyámmal. Szinte semmilyen emlékem nincs róla. Mi az, hogy szinte? Konkrétan nincs. Kétlem, hogy emlékszik a születésnapomra. Sosem gondoskodott rólam.

Mindezt úgy magyarázták el nekem – tapintatosan, nyilván, hogy felkészüljek a találkozásra. Nem mintha ne tudtam volna, de régebben több volt a ködösítés és a célozgatás... Manapság ilyesmire már nem érünk rá. Oké, anyám nem tudja leplezni a megvetését, de ez ért-

hető is. Rendben, te vagy a genetikai apám, a te életed, nem ítélekzed feletted. De mi a francnak kell egyáltalán találkoznom veled? Pont olyan vagy, mint egy fölös csont, egy hatodik lábujj: egy felesleges és csúf kinövés. Dekkolj csak ott, ahol vagy, a lepattant országodban, a szakadt városcádban, minél messzebb tőlem! Vagy ha úgy adódna: halj meg!

Ne, ne, ez így para. Heinrich sosem mondana ilyet. Eszébe se jutna ilyesmi. Az efféle gondolatok nem visznek közelebb ahhoz, hogy majdan a dicsőséges jövő sugárútján suhanjak. De tehetek én róla? Talán épp örökletesen vagyok ennyire negatív. Elcseszett genetika.

Példaképem gyengéden megveregeti a karomat.

– Na, örülsz? Biztos felkavaró...

Felhúszom a szemöldökömet. Hogy örülsz-e? Ez ebben a formában azért túlzás.

– Mióta nem jártál a hazádban?

Ja, hogy így érti.

– Úgy négy-öt éve. Nem is, két éve eljöttem a nagyti temetésére.

Heinrich szemében a haza szentség. Nem viccelek. Akkor is le kell előtte borulni, ha téved, és rászabadítja a világra a nácizmust. Becsülettel, nyílt arccal kell szembenézni akár a gyalázattal is, hogy ne ismétlődhessen meg! Mi baj a nácizmussal? Tök *cool!* Könnyű Heinrichnek. Az ő hazája gazdasági nagyhatalom, ott gyártják a legmenőbb autókat, voltak világbajnokok fociban. A vidéki kisvárosaik rendezettek és komfortosak, az autópályáik tükörsimák.

A lovak nem cigánykordékat vontatnak, hanem csicsás fogatokban kocsikáztatják a turistákat. Lefogadom, hogy a lócitromot is nejlonzsákba gyűjtik.

Na jó, itt kicsit elvetettem a súlykot. Nem is olyan *cool* a náciizmus, csak elég trendi. Hugo Boss tett érte rendesen.

– Ez milyen hegy? – mutat Heinrich jobbra egy kékes hegylánc felé.

– Vitosa? – tippelem. – Úgy értve, a Balkán-hegység? Heinrichből kitör a nevetés.

– Nem ismered a saját országod földrajzát! Nem, ez a Rila.

– Te meg honnan tudod?

– A térképről. Alaposan megnéztem, mielőtt elindultunk. Mindig pontosan tudom, merre járok. Nincs szükségem GPS-re.

Na, hát ez Heinrich. Mindig felkészült. Hirtelen, minden ok nélkül előkúszott az emlékezetemből egy idéetlen refrén. Még kiskoromban énekeltünk a vasárnapi bolgár iskolában Berlinben.

„Magas, kéklő hegyek!” Ta-tá-tá-ta-ta-ta-ta-tam! Hogy is volt tovább? Esély nincs, hogy eszembe jusson. Nem is erőltetem. Miért, kéne? Az emlékezetnek megvan az a tulajdonsága, hogy elraktározza a szükségest és kivesse a feleslegest. Jaj, ez a bolgár iskola meg ez a nyelv! Kiskorom óta bolgárul is tudnom kell mindent, amit németül tudok. Beszélni, olvasni meg írni. Anyám azt mondta, hogy nagyon *cool* egy olyan közös, titkos nyelven beszélni, amit szinte senki sem ért. Például a metrón. Katt, és megszólalsz szuahéliul, vagyis bolgárul. Az emberek

meg ámulnak. Olyasmi, mint egy szuperképesség, mint a zsonglőrködés vagy a gólyalábon járás. Na, oké, anya, most elégedett vagy? Tudom, tökéletesen tudom a nyelvet, mint ahogy azzal is tisztában vagyok, hogy egyáltalán nem *cool*. Egy értelmetlen képesség, amit tökélyre fejlesztettem. Több értelme lett volna megtanulnom gólyalábon járni.

Heinrich bekapcsolja a rádiót. Tízből tíz pont: RAMM-STEIN! Hátradőlök, és behunyom a szemem. A DU HAST kimossa a régi refrént a fejből. A magas, kéklő hegyekre semmi szükségem.

2.

Minden egy téves diagnózissal kezdődött. Rák. Anyámnál. Fátyolos, töprengő pillantások, sóhajok, könnyek. Esténként titokzatos beszélgetések Heinrichhel a konyhában. Lázás tervezgetés, mennyi maradt még hátra, és azt hogyan lehet a lehető leghatékonyabban kihasználni, melyik a legmegfelelőbb gyógymód, és mi lesz majd velem. Újabb vizsgálatok. Kiderült, hogy egy kicsesztett laborhiba. Véget érni nem akaró bocsánatkérések a kórház részéről. Anyám be akarja őket perelni, de Herr Weber arról győzködi, hogy az ilyesmi előfordul, ráadásul, ugye, minden szerencsés véget ért. Anyám egy másik kórházban is kivizsgáltatja magát. Tényleg minden rendben van. Aztán még egyszer, biztos, ami biztos.

Az ötödik vizsgálatnál Heinrich leállította. Ennyi! Még egy laborhiba és tényleg belebetegszik. A stressztől. De anyám már teljesen becsavarodott, a képzelete folyamatosan pörgött. És ha mégis? Tessék, egy lehetséges forgatókönyv:

Anyám meghal, de nem ez a legborzasztóbb. A német törvények értelmében visszakerülök apámhoz. A lelkiismeretes németek ezt végrehajtják. Apám képtelen gondoskodni rólam, hiszen magára sem képes vigyázni. Anyám szülei már nem élnek, ezért állami gondozásba

vesznek. És ott vajon mi történik velem, egy olyan gyerekkel, aki üvegbúra alatt nevelkedett, hegedül, csendes és szelíd, kék szemű, mint egy angyalka? Elképesztő körülmények közé kerülök, lidérces környezetbe. Esélyem sincs a tanulásra, a karrierem ezzel véget is ér. Időközben Heinrichet, aki amúgy segíteni akarna nekem, levadászsa egy csábos bombázó, akivel épp a Hawaii-szigeteken ejtőznek, tehát akad jobb dolga is, mint velem vesződni. Én már nem Bajorországban, hanem Bulgáriában vagyok, teljesen magamra hagyatva. A kamaszkor nehéz időszak, depresszióba esek és beleszaladok a drogokba. Mivel nincs pénzem, beállok dílernek. Tizennyolc évesen lesittelnek. Azt meg nem kell magyarázni, mi történik ott velem ezzel a külsővel és ilyen természettel. A sorozatos verések és/vagy megerőszkölások ellenére mégis három lehetőség közül választhatok:

Első változat: öngyilkos leszek.

Második változat: bebuzulok.

Harmadik változat: alkalmazkodom, és tíz év elteltével Pavel Roglevet visszaeső bűnöző és megátalkodott narkós-ként látjuk viszont. Az apjánál is súlyosabb eset.

Pavel Roglev én vagyok. Haha, ez vár rám. A forgatókönyvnek vannak lájtosabb változatai is, de alapvetően sosem végződik hepienddel.

De persze, van megoldás. A negyedik változat! Herr Heinrich Weber örökbe fogad. Neki nem lehet gyereke, öt éve él házasságban anyámmal, teljes egészében magára vállalta az eltartásomat, kijövünk egymással. Fel van zaklatva. Vállalja a felelősséget. Rendben. Ehhez viszont

Ljuben Roglevnek, a biológiai apának le kell mondani az apaságról. Amúgy sem kereste a gyerekét a válás óta, a gyerektartásról már nem is szólva. Ha nem akarja, rá lesz kényszerítve. Mindenre van megoldás.

Anyám azon nyomban hadrendbe állítja a rokonok seregét. Anyámét és apámét. Természetesen mind anyám pártján állnak. Hiszen ő a jövőmért küzd! Az ügyvéd előkészíti a papírokat. Tanakodnak a különböző lehetőségekről. Bíróság, megfélemlítés, lefizetés, szimpla aláírás-hamisítás. Mert semmit sem lehet előre tudni. Vihar előtti csend... Hirtelen kiderül, hogy apámnak nincs semmi ellenvetése. Beleegyezik. Csak azt akarja, hogy menjek el hozzá, hogy még egyszer utoljára találkozzon velem, mielőtt aláírná.

„Ezt megspórolhatta volna neked”, sóhajt fel anyám. Heinrich viszont felháborodik. Joga van illendően elbűcsúznia a saját fiától! Ez szent kötelék. Szülő – gyerek; haza – állampolgár! A gyökereket akkor is tisztelni kell, ha silányok, és semmi hasznunk belőlük.

Ki kísérjen el? Anyám határozottan tiltakozik. A színpadra lép Herr Weber, a lovag fehér paripán. Seperc alatt megoldjuk. Ő mindenben rajta tartja a szemét.

Ljuben Roglevnek nyilván nincs mobilja. De vezetékes telefonja se. Viszont megvan a pontos címe és egy rakás rokon telefonszáma, akik szintén a városkában laknak. Minden kontroll alatt. Semmiség az egész. Egy hétvége Bulgáriában. Vidéki környezet, tiszta levegő. Pénteken

feszállunk a München–Szófia járatra, bérlünk egy autót, és ott is vagyunk. Ha marad időnk, még túrázhatunk is egyet a hegyekben. Heinrichnek hétfőn be kell mennie a munkahelyére. Aznap kezdenek el egy új építkezést.

Most úton vagyunk. Ránézek.

Tetszik, hogy Heinrichnél minden olyan kiegyensúlyozott, kisimult és nyugodt. Beleértve a bizonyos értelemben... előnytelen küllemét. Mert lássuk be, kicsit (egészen kicsit) olyan, mint egy béka. Gülüşzem, enyhén megereszkedett pofazacskó és apró toka. Mindez persze a hibahatáron belül. A ritkuló hajnak megfelelő frizura, a dudordó pocaknak megfelelő zakó, a fejformának megfelelő szemüvegkeret, megfelelő... nem is, szuper menő óra. Látnátok csak Herr Webert, amikor Münchenben a sötétkék Audiját berregteti: a legújabb modell, mindig szikrázóra fényesítve. A 4 × 4-es BMW-t a hétvégi városon kívüli kirándulásokra tartogatja. Még két év, és én is vezethetem őket.

Mert mi változik? Semmi lényeges. Pavel Roglev (amúgy is hülye egy név) helyett Pavel Weber leszek. De miért Pavel? *Paul Weber*. Akcentus nélkül beszélek németül, az angolom is hibátlan. Sutba vágom a nyomorult hegedűt, ráfekszem a matekra. Heinrich bevezet a bizniszbe, kitanulom mellette a szakmát. Tudjátok, ki húzta fel azt az irodaházat? És ezt a plázát? És ezt a szállodát? *Mein Vater*, Heinrich Weber építészmérnök.

Igen, ezek jó hírek. Akkor meg minek vagyok így befeszülve? Talán mert nem tudom, kivel találkozom nemsokára.

Találtam néhány fényképet, de tíz évvel ezelőttiek, meg még régebbiek. A semminél éppen több. Ebből már ki lehet indulni.

Ha már így szóba került, anyám se valami vakító szépség. Az arca keskeny, az orra horgas, a szeme apró, a haja tíz sorban hat szál. A keze finom (mégiscsak hegedűművész), de a combja vastag és enyhén trampli. Persze ő is jól frizírozza és leplezi el az előnytelen részeit. Nem olyan vészes.

Én azért más vagyok. Bevallom, apámra hasonlítok. Távol ülő kék szem, sötétszőke haj, világos bőr, apró, egyenes orr. Lehet, hogy kicsit cingárnak látszom, de magas vagyok és inas. Törőlmetszett ária.

A régi, fekete-fehér fotókon szembeötlő a hasonlóság apámmal. Apám tizennyolc (érettségi után), a seregben, az esküvőjén, egy babát (engem) ölelget, a strandon anyámmal és barátokkal. Jóképűnek látszik, és elégedettnek az életével, de mennyire megbízható egy fotó? Vajon milyen vírust szedett be az agyi szoftvere, hogy ilyen zuhanórepülésbe kezdett? Évekig próbáltam összefoltoztatni a történetet anyám, nagyanyám és mindenféle rokon elbeszéléséből. Megvan a keret, de ez nem ad választ a kérdésemre.

Hanyagoljuk, borítsunk fátylat a múltra. Jó hírek. Úton vagyunk, hogy lemetsszük Ljuben Roglevet, a fölös csontot.